

Nr 3.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1952/53 under tredje huvudtiteln, avseende anslagen inom utrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Utrikesförvaltningen.

1:o) **Utrikesförvaltningen: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tredje huvudtiteln (punkt 1, s. 5—16 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 4 januari 1952) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för utrikesförvaltningen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Utrikesförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 22 344 000 kronor.

I gällande statuppställning för tredje huvudtiteln finnas särskilda avlönings- och omkostnadsanslag dels för utrikesdepartementet, dels ock för beskickningar och konsulat. För utlandsrepresentationen redovisas dessutom avlöningarna, respektive omkostnaderna under ett flertal olika anslag. Denna uppdelning har visat sig medföra olägenheter för budgetarbetet samt i kameralt hänseende. Vidare torde utrikesförvaltningen bland annat med hänsyn till den ofta förekommande omplaceringen av personal mellan Sverige och utlandet principiellt böra betraktas såsom en enhet. En sammanslagning av vissa anslag har av dessa skäl framstått såsom önskvärd. Denna har ansetts böra genomföras på följande sätt.

Anslagen *A 1. Utrikesdepartementet: Avlöningar* samt *B 1. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m.* *B 2. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer*, *B 3. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer*, *B 4. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden* samt *B 5. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte* sammanföras till ett nytt anslag *A 1. Utrikesförvaltningen: Avlöningar*, förslagsanslag.

Departementschefen har föreslagit, att en befattning inrättas som *sekreterare åt ministern för utrikes ärendena*. Tjänsten har ansetts böra placeras i 24 lönegraden och besättes med extra ordinarie befattningshavare.

I fråga om *räkenskapsbyrån* föreslås en omläggning av den kamerala verksamheten vid beskickningar och konsulat, innebärande bl. a. en effektivisering av räkenskapsbyråns revision av utlandsmyndigheternas medelsförvaltning, i förekommande fall genom platsrevision. Ett stadigvarande behov av en befattning i 24 lönegraden såsom föreståndare för den arbetsdetalj inom räkenskapsbyrån, där ärenden angående rese- och flyttningersättningar handläggas, har bedömts föreligga med hänsyn till nämnda ärendens svårighetsgrad och antal. För ifrågavarande uppgift finnes för närvarande en befattningshavare i lönegraden Cg 24. Denna tjänst föreslås skola överföras till extra ordinarie stat. Personalen å räkenskapsbyrån föreslås ökad med en amanuens. Byrån i fråga har ansetts böra erhålla den ändrade benämningen ekonomibyrån.

Beträffande *biträdespersonalen* föreslår departementschefen — i avvaktan på den allmänna regleringen av den kvinnliga biträdespersonalens lönegradsplacering — följande förändringar: tre kanslibitrådestjänster å ordinarie stat uppflyttas till befattningar såsom kansliskrivare (Ca 15), fyra kanslibitrådestjänster, varav tre å ordinarie samt en å extra ordinarie stat, till befattningar såsom kontorist (Ca 13, respektive Ce 13) samt fem kontorsbitrådestjänster å ordinarie stat till lika antal befattningar såsom kanslibitråde (Ca 11).

Stegrad arbetsbörda å den del av departementets verksamhetsområde, som avser Sveriges deltagande i internationella samarbetsorgan, har medfört ett ökat behov av biträden för skriv- och kontorsgöromål. Gjorda beräkningar ha givit vid handen, att ytterligare tolv sådana biträden erfordras.

Sex extra ordinarie kontorsbiträden, vilka den 1 juli 1952 kunna räkna sju tjänstår, böra då jämlikt grunderna för den reglerade befodringsgången konstitueras till kontorsbiträden i lönegraden Ca 8. Dessa tjänster ha ansetts böra medtagas vid beräkningen av antalet kontorsbitrådestjänster i den nya personalförteckningen.

Med hänsyn till prisstegringar och växelkursförändringar i ett flertal länder har posten till *prisutjämningslägg* föreslagits skola ökas med (2 075 000 + 283 000 =) 2 358 000 kronor.

Beträffande den *diplomatiska och konsulära personalen* föreslås icke någon annan ökning än inrättande av två attachébefattningar.

De nuvarande anslagen A 1 samt B 1—B 5 sluta på ett sammanlagt belopp av 16 688 000 kronor. Det nya anslaget bör upptagas med 22 344 000 kronor, innebärande en ökning med 5 656 000 kronor. Denna har beräknats på följande sätt.

1. *Ökningar i förhållande till nuvarande anslaget A 1. Utrikesdepartementet: Avlöningar.* Den vid 1951 års riksdag beslutade regleringen av vissa chefslöner medför en kostnadsökning av 65 600 kronor. För den genomförda höjningen av det rörliga tillägget, löneklassuppflyttningar samt uppflyttning i reglerad befodringsgång erfordras vidare 430 000 kronor, respektive 46 500 kronor och 7 600 kronor. Avlöningar till en handsekreterare åt ministern för utrikes ärendena samt en amanuens å ekonomibyrån

öka medelsbehovet med 13 600 kronor, respektive 12 900 kronor. Den i det föregående föreslagna uppflyttningen i lönegrad av vissa tjänster för den kvinnliga biträdespersonalen medför merutgifter å sammanlagt 4 200 kronor samt den likaledes tidigare nämnda förstärkningen av samma personal i departementet en utgiftsökning av 83 900 kronor. Såsom ersättning åt tillsyningsmän för städning erfordras 1 000 kronor. För tillfällig personal vid sjukdom och semesterar m. m. beräknas vidare ett belopp av 55 000 kronor. Arvode åt tillfällig arbetshjälp vid arkivet (jfr III ht 1951 s. 4—5) bortfaller, varigenom medelsbehovet minskas med 14 000 kronor. Vidare medför indragning av två extra tjänstemän en besparing av 18 600 kronor.

Den sammanlagda ökningen i förhållande till nuvarande anslaget A 1 blir alltså (65 600 + 430 000 + 46 500 + 7 600 + 13 600 + 12 900 + 4 200 + 83 900 + 1 000 + 55 000 — 14 000 — 18 600 =) 687 700 kronor, eller i runt tal 688 000 kronor.

2. *Ökningar i förhållande till nuvarande anslaget B 1. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m.* Regleringen av chefslönerna samt höjningen ~~av~~ det rörliga tillägget beräknas medföra en ökning av 177 000 kronor, respektive 372 000 kronor. För löneklassuppflyttningar erfordras 30 000 kronor. Kostnaderna för vikariatsersättning böra i anslutning till de senaste årens belastning beräknas stiga med 10 000 kronor. Utgifterna för exspektansarvoden torde öka med 45 000 kronor. Medelsbehovet för prisutjämningsstillägg upptages i anslutning till vad i det föregående anförts till ett med 2 075 000 kronor förhöjt belopp. För särskilda förmåner i övrigt (ortstillägg m. m.) erfordras i anledning av ändrad placering av personal utomlands ytterligare 26 000 kronor. Det arvode för en sjöfolkssakkunnig, som för närvarande finnes beräknat under anslagsposten B 1:3 (jfr III ht 1946 s. 19), är tills vidare icke längre erforderligt. Härigenom uppstår en kostnadsminskning av 15 000 kronor.

Medelsbehovet skulle alltså ökas med sammanlagt (177 000 + 372 000 + 30 000 + 10 000 + 45 000 + 2 075 000 + 26 000 — 15 000 =) 2 720 000 kronor.

3. *Ökningar i förhållande till nuvarande anslaget B 2. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer.* För höjningen av det rörliga tillägget samt uppflyttningar inom reglerad befordringsgång räknas med merutgifter å 92 000 kronor, respektive 42 300 kronor. Utgifterna för vikariatsersättning böra med anledning av de senaste årens belastning samt på grund av chefslönerregleringen upptagas till ett med 9 000 kronor förhöjt belopp. Avlöning åt två nya attachéer påkallar en ökning med tillhoppa 20 700 kronor. Slutligen erfordras för prisutjämningsstillägg, såsom tidigare anförts, 283 000 kronor. Kostnaderna för ortstillägg beräknas nedgå med 12 000 kronor.

Den sammanlagda kostnadsökningen skulle alltså uppgå till (92 000 + 42 300 + 9 000 + 20 700 + 283 000 — 12 000 =) 435 000 kronor.

4. *Ökningar i förhållande till nuvarande anslaget B 3. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer.* I anledning av höjningen av det

rörliga tillägget erfordras ytterligare 21 000 kronor, för löneklassuppflyttningar 1 000 kronor samt för ortstillägg 68 000 kronor.

Utgifterna skulle sålunda stiga med $(21\ 000 + 1\ 000 + 68\ 000 =) 90\ 000$ kronor.

5. *Ökningar i förhållande till nuvarande anslagen B 4. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden och B 5. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjante samt del av nuvarande anslaget B 7. Ersättningar åt olönade konsulter.* För täckande av merkostnader i anledning av myntreformen i Polen anvisades å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1950/51 (skr. 1951: 268) 350 000 kronor, motsvarande ett belopp av 525 000 kronor för år. Genom indragningar av personal vid representationen i Polen har medelsbehovet i jämförelse med denna beräkning kunnat nedbringas. Även för nästa budgetår måste dock betydande kostnader för sagda ändamål täckas. Vidare nödvändiggör den redan inträffade samt alltjämt fortgående ökningen av levnadskostnaderna i andra länder ytterligare medelsanvisning. Vid beräkningen av de härför erforderliga medlen ha samma principer tillämpats som i fråga om uppräknings- och prisutjämningsstilläggen. En viss förstärkning av biträdespersonalen är vidare ofrånkomlig till följd av den stora arbetsbördan vid vissa beskickningar och konsulat. De sammanlagda merutgifterna ha beräknats till 1 723 000 kronor, varav omkring 1 200 000 kronor äro att hänföra till stegrade levnadskostnader i andra länder än Polen.

Det nya anslaget skall alltså i jämförelse med summan av de gamla anslagen A 1, B 1—B 5 samt ifrågavarande del av B 7 uppvisa en ökning av $(688\ 000 + 2\ 720\ 000 + 435\ 000 + 90\ 000 + 1\ 723\ 000 =) 5\ 656\ 000$ kronor.

Den administrativa personalen inom departementet föreslås skola erhålla de tjänstebeteckningar, som eljest äro brukliga inom Kungl. Maj:ts kansli.

För att utrikesförvaltningen skall kunna inom gällande organisatoriska ram på ett smidigt sätt anpassas efter de behov, som föreligga vid olika tidpunkter, är det, framhåller departementschefen, angeläget, att Kungl. Maj:t äger befogenhet att flytta befattningar inom utrikesförvaltningen. Denna befogenhet borde innebära, att en vid beskickning eller konsulat placerad befattning kunde flyttas till departementet eller till beskickning eller konsulat, där behov av personalförstärkning föreläge, samt att befattning inom departementet vid behov finge disponeras för representationen utomlands. Genom en dylik anordning kunde Kungl. Maj:t genom omflyttningar inom ramen för gällande organisation utnyttja denna på det sätt, som vid varje tidpunkt ansåges mest rationellt. Vad särskilt sändebudsbefattningarna (Co 19, Co 17 och Co 15) beträffar, borde Kungl. Maj:t äga inom ramen för antalet tillgängliga befattningar i varje lönegrad bestämna, vilken lönegrad en beskickningschef skulle i förekommande fall tillhöra, samt såsom hittills verkställa byten mellan befattning såsom sändebud samt chargé d'affaires med sändebuds ställning.

Utskottet. Förslaget om sammanslagning av vissa anslag under tredje huvudtiteln har icke givit utskottet anledning till erinran. De föreslagna personalförstärkningarna, vilka beträffande den diplomatiska och konsulara personalen avse två attachébefattningar, torde böra godtagas. Då den förordade omläggningen av den kamerala verksamheten vid beskickningar och konsulat synes ändamålsenlig, tillstyrkes jämväl detta förslag. Den ifrågasatta effektiviseringen av räkenskapsbyråns revision av utlandsmyndigheternas medelsförvaltning har förutsatts skola kunna ske bland annat genom platsrevision. Med hänsyn till angelägenheten av att i möjligaste mån begränsa resekostnaderna vill utskottet ifrågasätta, om icke en så anordnad revision endast bör komma i fråga i undantagsfall.

Utskottet har icke funnit något vara att erinra mot att Kungl. Maj:t får befogenhet att på sätt föreslagits inom ramen för gällande organisation flytta befattningar inom utrikesförvaltningen och att bland antalet tillgängliga sändebudsbefattningar i varje lönegrad bestämma, vilken lönegrad en beskickningschef skall i förekommande fall tillhöra.

Vad departementschefen i övrigt under förevarande punkt föreslagit har utskottet lämnat utan erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för utrikesförvaltningen:

Personalförteckning.

I. Diplomatisk och konsular personal.

A. Ordinarie tjänstemän:

Befattning	Lönegrad
1 sändebud såsom kabinettssekreterare	Co 19
4 sändebud	Co 19
7 sändebud	Co 17
1 chef för handelsavdelningen	} eller
3 utrikesråd såsom avdelningschefer	
19 sändebud	Co 15
6 generalkonsuler	Co 15
1 protokollchef	Ca 37
10 byråchefer	Ca 37
24 beskickningsråd, handelsråd eller konsuler	Ca 37
9 förste sekreterare	Ca 29
22 förste beskickningssekreterare eller förste vicekonsuler	Ca 29
12 andre sekreterare	Ca 24
12 beskickningssekreterare eller vicekonsuler	Ca 24
33 förste kanslistar eller kanslistar	} eller
	Ca 16

Statsutskottets utlåtande nr 3.

B. Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24:

Befattning	Lönegrad
1 beskickningsråd	Ce 37
5 förste sekreterare	Ce 29
3 förste beskickningssekreterare eller förste vicekonsuler	Ce 29

II. Administrativ personal.**A. Ordinarie tjänstemän:**

Befattning	Lönegrad
1 kansliråd och chef för arkivet	Ca 37
1 kansliråd och chef för ekonomibyrån	Ca 37
1 kamrerare	Ca 29
1 förste arkivarie	Ca 29
1 förste bibliotekarie	Ca 29
2 arkivarier	Ca 26
1 revisor	Ca 24
16 kansliskrivare	Ca 15
3 kontorister	Ca 13
31 kanslibiträden	Ca 11
3 förste expeditivsvakter	Ca 11
7 expeditivsvakter	Ca 9
91 kontorsbiträden	Ca 8

B. Tjänstemän å övergångsstat:

2 kanslibiträden	Ca 11
------------------------	-------

III. Pressattachéer.

Befattning	Lönegrad
7 pressattachéer	Ce 29

b) godkänna följande avlöningsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

	Kronor
I. Diplomatsk och konsulär personal	13 193 000
1. Avlöning till departementschefen, ministern för utrikes ärendena	37 800
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 621 000
3. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	8 000
4. Exspektansarvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	130 000

	Kronor	Kronor
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	958 000	
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän	8 393 000	
a. Representationsbidrag till ministern för utrikes ärendena	Kronor 20 000	
b. Representations- och hyresbidrag till vissa befattningshavare i utrikesdepartementet	20 000	
c. Prisutjämningsstilllägg	5 690 000	
d. Särskilda förmåner i övrigt, <i>förslagsvis</i>	2 663 000	
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 045 200	
II. Administrativ personal		6 363 000
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	Kronor 557 000	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	2 206 000	
3. Ortstillägg	2 725 000	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	875 000	
III. Pressattachéer		395 000
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	Kronor 101 000	
2. Ortstillägg, <i>förslagsvis</i>	260 000	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	34 000	
IV. Av vederbörande utlandsmyndigheter anställd personal		2 393 000
	Summa kronor	22 344 000

c) till *Utrikesförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 22 344 000 kronor.

2:o) *Utrikesförvaltningen*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 16—19) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 6 704 000 kronor.

De nuvarande anslagen — *Utrikesdepartementet*: *Omkostnader, Rese- och flyttningersättning, Skrivmaterialier och inventarier m. m. vid beskickningar och konsulat* samt *Övriga omkostnader vid beskickningar och kon-*

sulat — ha ansetts böra sammanslås till ett anslag med benämningen *Utrikesförvaltningen: Omkostnader*.

Med hänsyn till belastningen och den fortgående prisstegringen skulle enligt departementschefens förslag det nya anslaget i jämförelse med summan av de gamla anslagen uppvisa en ökning av (858 000 + 400 000 + 900 000 + 400 000 =) 2 558 000 kronor och sålunda uppföras med 6 704 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Utrikesförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 6 704 000 kronor.

3:o) **Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 19) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 360 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 285 000 kronor.

Anslagshöjningen är avsedd dels att täcka kostnadsökning å 20 000 kronor för konsulatet i Gdańsk på grund av den polska myntreformen, dels att bestrida tidigare icke förutsedda engångskostnader å 30 000 kronor i samband med upprättande av konsulatet i Houston samt ytterligare utgifter för beskickningarna i Djakarta och Tel-Aviv och konsulatet i Houston till följd av förskjutningar i prisnivån, dels ock att möta stegrade hyreskostnader m. m. å olika orter, beräknade till 25 000 kronor.

Utskottet, som erinrar om att innevarande års riksdag å tilläggsstat anvisat 20 000 kronor för här ifrågavarande ändamål, anser sig böra godtaga den under förevarande punkt verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 360 000 kronor.

4:o) **Ersättningar åt olönade konsuler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 19 och 20), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en höjning med 57 000 kronor, beroende på anslagsbelastningen samt huvudtitelns ändrade statuppställning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar åt olönade konsuler* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 360 000 kronor.

Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.

5:o) **Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 20 och 21), innebärande en anslagshöjning av 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

6:o) **Förenta Nationerna.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 21) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 825 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 825 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att storleken av Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1952 icke kunnat vid statsverkspropositionens framläggande med full säkerhet bedömas, varför han för nästa budgetår räknat med oförändrat anslag.

Sedermera har till utskottet under hand överlämnats en inom utrikesdepartementet upprättad promemoria, varav inhämtas att Förenta Nationernas tjänsteförrättande generalsekreterare i skrivelse den 31 december 1951 meddelat, att Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1952 efter en bidragskvot av 1,73 % (1,85 % föregående år) bestämts till 695 530 dollars netto, motsvarande i svenskt mynt 3 602 845 kronor. (Brutto: 742 862 dollars, varifrån avgår 1) kreditering vid överförande av Nationernas förbunds tillgångar eller 23 332 dollars samt 2) kreditering från kapitalfonden i anledning av lägre bidragsprocent i år eller 24 000 dollars.)

Utskottet. Såsom av förenämnda promemoria framgår utgör Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1952 3 602 845 kronor eller, i avrundat tal, 3 600 000 kronor. Anslaget torde därför böra uppföras med sistnämnda belopp, vilket i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär en minskning med 225 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Förenta Nationerna* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 600 000 kronor.

7:o) **Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 21), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

8:o) **Europarådet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 22), innebärande en av den allmänna prisutvecklingen föranledd anslagshöjning av 175 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Europarådet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

9:o) **Särskilda förhandlingar med främmande makter.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, s. 22 och 23) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 500 000 kronor.

Anslagshöjningen är föranledd av den stora belastningen under senare år, den fortgående stegringen av utgifterna vid resor och vistelse i utlandet samt det förhållandet att vissa kostnader för deltagande i internationellt samarbete avses skola påföras anslaget.

Utskottet anser sig kunna godtaga den verkställda anslagsberäkningen och tillstyrker alltså, att anslaget höjes med 400 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Särskilda förhandlingar med främmande makter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kronor.

10:o) **Bidrag till internationell hjälpverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10, s. 23—27) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

Under de senaste åren ha ökade krav ställts på bidrag från de enskilda staternas sida till internationell hjälpverksamhet. Anspråk på en svensk insats göras för närvarande särskilt i vad avser hjälp åt flyktingar, bidrag till en planerad aktion för Koreas återhämtning, hjälp åt underutvecklade länder samt bidrag till den internationella hjälpfonden för barn (UNICEF).

Medelsbehovet har för tiden fram till den 30 juni 1953 beräknats till 8 miljoner kronor. För vissa brådskande utgifter, såsom bidrag för hjälp åt flyktingar samt åt UNICEF, erfordras enligt departementschefen ett belopp av 2 miljoner kronor redan under löpande budgetår.

Den redogörelse för vissa hjälpbehov, som nu lämnats, är, framhåller departementschefen, enligt sakens natur icke uttömmande. Endast de områden, där det för närvarande av olika skäl med särskild styrka reses anspråk på svenska bidrag, ha sålunda medlagits. Även andra hjälpbehov kunna snabbt bli aktuella, och för att hjälpen skall bli effektiv måste den kunna lämnas omedelbart. Det har därför synts departementschefen angeläget, att de medel, som må anvisas, icke knytas till vissa bestämda hjälpbehov utan ställas till Kungl. Maj:ts förfogande att användas i överensstämmelse med lägets krav.

Något särskilt statligt organ har icke ansetts behöva inrättas för att samordna eller stå i spetsen för de olika nya hjälpinsatserna. Denna uppgift har i mån av behov syns kunna anförtros åt Svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet, under vars ledning de tidigare svenska hjälpaktionerna till de krigshärjade länderna genomförts.

Utskottet, som får erinra att riksdagen å tilläggsstat för innevarande budgetår för här ifrågavarande hjälpverksamhet anvisat ett anslag av 2 000 000 kronor, tillstyrker att för ändamålet ställes till Kungl. Maj:ts förfogande för nästa budgetår ett anslag av 6 000 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till internationell hjälpverksamhet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

Diverse.

11:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 27) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond* för budgetåret 1952/53 anvisa

a) för *Beskickningsfastigheternas delfond* ett förslagsanslag av 2 550 000 kronor;

b) för *Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 449 000 kronor.

12:o) **Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare.** Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 12 och 13, s. 28), innebärande beträffande förstnämnda anslag en minskning av 50 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare* ett förslagsanslag av 150 000 kronor;

b) till *Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar* ett anslag av 70 000 kronor.

13:o) **Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14, s. 28—31) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 1 090 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 972 000 kronor.

Beträffande *Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet*, som nu uppbär ett statsbidrag av 450 000 kronor, föreslår departementschefen, att bidraget till följd av prisstegringar ökas med 80 000 kronor samt att ett belopp av 15 000 kronor överföres till nu ifrågakvarande delpost från delposten till upplysningsverksamheten i Sydamerika. Posten i fråga föreslås alltså höjd med 95 000 kronor till 545 000 kronor.

Svensk-amerikanska nyhetsbyrån uppbär nu ett statsbidrag av 382 000 kronor. Departementschefen föreslår, att byrån beredes ersättning för minskningen i enskilda bidrag och egna inkomster samt för de utgiftsökningar, som förorsakas av prisstegringen. Härför erfordras 30 000 kronor. Statsbidrag har vidare ansetts böra utgå för någon del av planerad ökning av bulletinverksamheten samt referens- och bildmaterialet. Departementschefen föreslår, att för ändamålet anvisas 3 000 kronor. Det nuvarande bidraget bör sålunda höjas med 33 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att bidraget till *Svensk-internationella pressbyrån* ökas med 5 000 kronor till 100 000 kronor.

För upplysningsverksamheten i övrigt utgå under innevarande budgetår dels ett belopp av 25 000 kronor för upplysningsverksamheten i Sydamerika, dels ock ett belopp av 20 000 kronor, som ställts till *ministerns för utrikes ärendena förfogande*. Departementschefen föreslår, att av delposten till upplysningsverksamheten i Sydamerika 15 000 kronor överföras på sätt i det föregående nämnts till delposten till bidrag till Svenska institutet och återstående 10 000 kronor begagnas främst för att täcka kostnader för den av beskickningarna i Latinamerika på platsen bedrivna upplysningsverksamheten. Vad som eventuellt icke åtgår för detta ändamål skulle användas såsom utfyllnad till de till ministerns för utrikes ärendena förfogande stående medlen. De senare borde å andra sidan vid behov få tagas i anspråk för att i viss utsträckning täcka eventuella ytterligare utgifter för upplysningsverksamheten i Latinamerika. Delbeloppet 10 000 kronor föreslås med hänsyn härtill skola överföras till delposten Till ministerns för utrikes ärendena förfogande.

För nästa budgetår föreslås alltså, att delposten Upplysningsverksamheten i Sydamerika utgår samt att delposten Till ministerns för utrikes ärendena förfogande upptages med (20 000 + 10 000 =) 30 000 kronor.

Utskottet vill erinra om riksdagens uttalande de båda senaste åren om angelägenheten av att undersöka möjligheterna för åstadkommande av en bättre samordning av Svenska institutets och andra organisationers verksamhet i syfte att undvika kostnadskrävande dubbelarbete.

I samband härmed vill utskottet framhålla, att enligt vad utskottet under hand inhämtat statens sakrevision verkställt granskning rörande Svenska institutets verksamhet, i vad avser den allmänna organisationen samt upphandling, försäljning och redovisning av institutets publikationer och filmer. I denna undersökning, vilken icke berörts i statsverkspropositionen,

ha framställts vissa erinringar beträffande förhållandena vid institutet. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t ägnar uppmärksamhet åt de av sakrevisionen därvid framförda synpunkterna.

Med tillstyrkande av det av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade anslaget får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 1 090 000 kronor.

14:o) *Utländska pressbesök*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 31), innebärande en av ökade priser på färdbiljetter och restaurangmåltider föranledd anslagshöjning med 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utländska pressbesök* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

15:o) *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, s. 32 och 33) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 75 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lindblom m. fl.* (I: 251) och den andra inom andra kammaren av fru *Löfqvist m. fl.* (II: 346), hemställts, att riksdagen måtte besluta att till upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 85 000 kronor samt att därav 10 000 kronor skola fördelas mellan Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, svenska sektionen, Svenska freds- och skiljedomsföreningen samt Skolornas fredsförening i ungefärlig proportion till tidigare utgående belopp.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 251.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 75 000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (III ht 1951 s. 32—33) anvisade 1951 års riksdag för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 ett anslag av 75 000 kronor. Detta har av Kungl. Maj:t fördelats sålunda, att till Utrikespolitiska institutet anvisats 59 500 kronor, Föreningen Mellanfolkligt samarbete för fred 8 300 kronor, Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, svenska sektionen, 3 000 kronor, Svenska freds- och skiljedomsföreningen 2 200 kronor, Svenska skolornas fredsförening 1 000 kronor, Nordiska fredsförbundet 500 kronor samt Utrikespolitiska föreningen i Lund 500 kronor.

Utrikespolitiska institutet har i en framställning om statsbidrag för budgetåret 1952/53 framhållit, att den stigande prisutvecklingen under det senaste året ställt institutet inför risken av en nedskärning av verksamheten,

samt hemställt, att för undvikande därav institutet måtte erhålla höjt statsbidrag. Föreningen Mellanfolkligt samarbete för fred har ävenledes anhållit om ökat anslag under hänvisning till sin växande verksamhet såsom officiell svensk FN-förening och till den allmänna prisstegringen. Från övriga här nämnda föreningar ha ansökningar om ökat statsbidrag likaledes inkommit.

Departementschefen har framhållit, att det enligt hans mening vore ett betydande allmänt intresse, att Utrikespolitiska institutet alltjämt kunde få fullfölja sin strävan att sprida objektiv upplysning i utrikespolitiska frågor, likaså att Föreningen Mellanfolkligt samarbete för fred finge möjlighet att fortsätta sin verksamhet att särskilt verka för ökat intresse och kunskap om Förenta Nationerna. Departementschefen har därför funnit sig böra förorda, att de av statsmedel anvisade bidragen till dessa båda organisationer för nästa budgetår få utgå med ökade belopp. Å andra sidan har departementschefen icke ansett sig kunna påyrka någon höjning av det sammanlagda anslaget under denna punkt. Ökningen av bidragen till ifrågavarande organisationer syntes därför få tillgodoses inom ramen för ett oförändrat anslag. Utan att vilja underkänna värdet av den ideella verksamhet, som bedrivs av övriga nämnda sammanslutningar, har departementschefen funnit det ofrånkomligt, att de med hänsyn till det stränga kravet på sparsamhet med allmänna medel nu få hänvisas till att söka finansiera verksamheten genom enskilda bidrag.

Departementschefen har sålunda föreslagit, att anslaget i sin helhet måtte få reserveras för Utrikespolitiska institutet och Föreningen Mellanfolkligt samarbete för fred, och hemställt om bemyndigande att mellan dem få fördela de delar av anslaget, som hittills utgått till övriga sammanslutningar.

Utskottet. Det är jämväl enligt utskottets mening ett allmänt intresse, att Utrikespolitiska institutet och Föreningen Mellanfolkligt samarbete för fred beredes möjlighet att få fortsätta sin verksamhet. Det synes utskottet därför motiverat, att bidraget till dessa organisationer med hänsyn till den allmänna prisstegringen ökas till sammanlagt 75 000 kronor. Härav skulle emellertid följa, såsom departementschefen även förutsatt, att övriga fem organisationer, vilka under en följd av år beviljats bidrag från anslaget, i fortsättningen hänvisas till att finansiera sin verksamhet helt genom enskilda bidrag.

Utskottet, som icke vill underkänna värdet av den upplysning, som meddelas av sistberörda fem organisationer och som närmast avser informationsverksamhet rörande Förenta Nationernas organisation och arbete samt frågor i övrigt av internationell räckvidd, vill emellertid ifrågasätta, om icke dessa organisationer bättre skulle kunna samordna sin verksamhet i syfte att undvika onödigt dubbelarbete och därmed åstadkomma ett förbilligande av kostnaderna. Ehuru utskottet i princip kan ansluta sig till departementschefens förslag till fördelning av förevarande anslag, anser utskottet dock vissa svårigheter komma att föreligga för sistnämnda organisationer att

redan vid instundande budgetårsskifte nedskära eller omlägga sin verksamhet. Utskottet anser därför vissa billighetsskäl tala för att bidrag av statsmedel får utgå under ytterligare ett budgetår.

I de i ämnet väckta motionerna föreslås, att ifrågavarande organisationer med undantag av Nordiska fredsförbundet och Utrikespolitiska föreningen i Lund beviljas bidrag med sammanlagt 10 000 kronor. Utskottet vill med hänsyn till det anförda förorda, att det av Kungl. Maj:t äskade anslaget höjes med sistnämnda belopp men anser sig icke böra taga ställning till frågan hur dessa medel lämpligen böra fördelas mellan de olika organisationerna. Det torde nämligen liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta i fråga om anslagets fördelning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 251 och II: 346, till *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 85 000 kronor.

16:o) **Restitutionsnämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 33), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Restitutionsnämnden* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 kronor.

17:o) **Flyktkapitalbyrån.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18, s. 33 och 34) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 145 000 kronor.

Följande personalstyrka beräknas av byrån uppskattningsvis bliva erforderlig under budgetåret 1952/53, nämligen kanslichef, en sekreterare, tre assistenter, ett kanslibitråde och två kontorsbiträden. Byrån har hemställt, att för densamma måtte i riksstaten för budgetåret 1952/53 upptagas ett förslagsanslag av 200 000 kronor, varav 173 000 kronor för arvoden och löner till styrelsen, kanslipersonal och sakkunniga samt 27 000 kronor till omkostnader.

Enligt byråns mening är det alltjämt icke möjligt att angiva, när byråns arbete kan slutföras.

Utskottet. Vid sin behandling av ifrågavarande anslag senast vid föregående års riksdag uttalade utskottet, att utskottet förutsatte att byrån komme att utnyttja alla tillfällen till inskränkning och avveckling av verksamheten och till en begränsning av dess medelsbehov. Utskottet, som tillstyrker den nu äskade medelsanvisningen, förutsätter, att byrån vinnlägger sig om att i möjligaste mån påskynda avvecklingen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Flyktkapitalbyrån* för budgetåret
1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

18:o) **Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 34 och 35), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

19:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 35), innebärande en av anslagsbelastningen föranledd höjning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

20:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 35), innebärande en anslagshöjning av 25 000 kronor för fullföljande av vissa arkivstudier, till vilka 1948 års riksdag anvisat medel, hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

21:o) **Tillfälliga representationskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 36), innebärande en av den allmänna prisstegringen föranledd anslagshöjning av 5 000 kronor, hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Tillfälliga representationskostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

22:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 36), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

23:o) **Inventarier för Arvfurstens palats m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, s. 36) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 330 000 kronor.

Dessa medel voro avsedda att täcka kostnaderna för departementets återflyttning till palatset och nyanskaffning av inventarier. I de beräkningar, som lågo till grund för anslagsäskandet, hade emellertid icke medtagits kostnader för köksutrustning och inventarier för lunchrum åt personalen samt för servisutrustning, avsedd att användas vid representationsmåltider. Ytterligare medel erfordras nu för dessa ändamål. Kostnaderna ha beräknats till 75 000 kronor.

Utskottet tillstyrker, att ytterligare medel för ändamålet anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Inventarier för Arvfurstens palats m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

Stockholm den 26 februari 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Näsgård, Ohlon, fröken Andersson, herrar Leander, Gillström, Pålsson, Näsström, Sundelin, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Ragnar Persson och Lundgren; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Bergström, Svensson i Grönvik, Andersson i Malmö, Mårtensson i Uddevalla, Lindholm, Ståhl, Staxäng, Johansson i Mysinge, Kollberg, Thapper, fröken Elmén, herrar Wedén och Gustafsson i Stockholm.

Reservationer.

1) vid punkten 13 (Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige) av herrar *Lundgren, Skoglund* i Doverstorp och *Ståhl*.

2) vid punkten 15 (Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor)

a) av fröken *Andersson*, herrar *Lundgren, Skoglund* i Doverstorp och *Staxäng*, vilka ansett, att utskottet bort avstyrka motionerna I: 251 och II: 346 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet har icke funnit anledning frångå Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker därför det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 251 och II: 346, till *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 75 000 kronor.»

b) av herrar *Gustaf Karlsson, Ohlson, Sundelin, Ståhl, Kollberg*, fröken *Elmén* och herr *Wedén*, vilka ansett, att det stycke i utskottets yttrande på s. 14 och 15, som börjar med orden »Utskottet, som» och slutar med orden »ett budgetår», bort hava följande lydelse:

»Utskottet anser, att behovet av den upplysning, som meddelas av sistnämnda fem organisationer och som närmast avser informationsverksamhet rörande Förenta Nationernas organisation och arbete samt frågor i övrigt av internationell räckvidd, är ej minst under rådande utrikespolitiska förhållanden särskilt framträdande. Med bidrag från förevarande anslag har dessa organisationers upplysningstjänst nått ut i vida kretsar och stimulerat allmänhetens intresse för utrikespolitiska och mellanfolkliga problem. Med hänsyn till det arbete, som sålunda utförts på detta område, kan utskottet icke biträda departementschefens förslag utan anser starka skäl tala för att statsbidrag jämväl i fortsättningen beviljas ifrågavarande organisationer.»